

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ИЛИМ, ЖОГОРКУ БИЛИМ ЖАНА
ИННОВАЦИЯ МИНИСТРЛИГИ

С.НААМАТОВ атындагы НАРЫН МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ

ПЕДАГОГИКА, ТАРЫХ ЖАНА ОКУТУУНУН ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ
КАФЕДРАСЫ

МАКУЛДАШЫЛДЫ

Окуу бөлүмүнүн башчысы

 Ж.Ж. Усубалиева

“ 5 ” 09 2025 г.

БЕКИТЕМИН

Академиялык иштер боюнча

проректору

 К.О. Омурова

“ 5 ” 09 2025 г.

**БАШТАЛГЫЧ МЕКТЕПТЕ КӨРКӨМ ӨНӨР ЖАНА ЭМГЕК
ПРЕДМЕТИН ОКУТУУНУН МЕТОДИКАСЫ ДИСЦИПЛИНАСЫ
БОЮНЧА ЖУМУШЧУ ПРОГРАММА**

Даярдоонун багыты 550700 «Педагогика»

Даярдоонун профили: «Башталгыч билим берүү»

Бүтүрүүчүнүн квалификациясы: бакалавр

Окутуу формасы: күндүзгү, аралыктан (дистанттык)

Нарын -2025

Жумушчу программа КР ББЖИМнин 2021-жылдын
21-сентябрындагы №1578/1 Буйругу менен бекитилген 550600 – Көркөм
билим берүүнү даярдоо багыты боюнча ЖКББ МББСнын талаптарына
ылайык түзүлгөн.

1. Жумушчу программаны түздү. Бакиров М.К.
(колу)

2. Педагогика жана окутуунун технологиясы кафедрасынын

2025-жылдын «3» 09 №2 протоколу менен **ЖАКТЫРЫЛГАН.**

Кафедра башчысы п.и.к доц.м.а. Бектурова Э.О
(колу)

3. Педагогика факультетинин кенешинин отурумунда

20__-жылдын «__» _____ №__ протоколу менен **ЖАКТЫРЫЛГАН**

Факультеттин деканы, т.и.к., доц. Эсеналиева Г.Ө
(колу)

МАЗМУНУ

1. Аннотация.....	4
2. Дисциплинаны өздөштүрүүнүн максаты жана милдеттери.....	5
3. Дисциплинаны окутуунун билим берүү программасын өздөштүрүүнүн натыйжалары менен катнаштырылган мерчемделген натыйжалары.....	6
4. Окуу дисциплинасынын мазмуну жана түзүмү	7
4.1. Окуу дисциплинасынын түзүмү	7
4.2. Окуу дисциплинасынын бөлүмдөрүнүн мазмуну.....	8
5. Студенттин дисциплина боюнча модулдагы, баа коюлуучу зачеттогу (экзамендеги) жоопторун баалоо	10
6. Дисциплинанын материалдык-техникалык камсыздалышы.....	13
7. Дисциплинанын окуу-методикалык китептер менен камсыздалышы.....	13

1. АННОТАЦИЯ

«Башталгыч мектепте көркөм өнөр жана эмгек предметин окутуунун методикасы» дисциплинасы..550000 – Педагогика билим берүү багытынын окуу планында кесиптик түрмөктө студент негизги дисциплиналарда Б.3.2.8-катарда орун алган. Аны окутууга бөлүнгөн сааттардын жалпы саны –150. 2-курстун,3-семестрде лекция—48,практикалык сабак – 32 саатты түзөт. Баары биригип 5 кредитти түзөт.. Дисциплинанын кредиттердеги (зачеттук бирдиктердеги) өлчөмү, аудиториялык жана өз алдынча иштөөгө бөлүнгөн сааттарын көрсөтүү менен 1-жадыбалда келтирилген.

Бул дисциплина **Башталгыч мектепте көркөм өнөр жана эмгек сабактарын окутуунун методикасы** – окуучулардын чыгармачылык, эстетикалык, практикалык жана эмгек көндүмдөрүн калыптандырууга багытталган. Сабактар аркылуу окуучулар сүрөт, дизайн, декоративдик-эмгек иштерди жасоону үйрөнөт, чөйрөнү көркөмдөө, материалдарды коопсуз колдонуу, композициялык ылайыкташтыруу сыяктуу көндүмдөрдү өздөштүрүшөт. Көркөм өнөр окуучулардын эстетикалык аң сезимин өнүктүрүп, окуу-тарбиянын жалпы сапатын жакшыртат, эмгек сабагы болсо практикалык эмгекти сүйүүгө жана жазында колдонулуучу көндүмдөрдү калыптандырууга жардам берет. Сырттан келген мультимедиялык материалдар сабактын кызыктуу өтүшүнө өбөлгө түзөт

1-жадыбал. Дисциплинанын жалпы эмгек сыйымдуулугу

Түрмөгү жана коду	Семестри	Эмгек сыйымдуулугу (кредити)	Бардыгы (сааттарда)	Аудиториялык иштин көлөмү (саат)			СӨИ	Аттестациялоо формасы
				Дарс	Прак. сабак	Лаб. Иш		
Б.3.2.8.	3	5	80	48	32	-	48	Зачет

Кыскача мазмуну: «Башталгыч мектепте Көркөм өнөр жана эмгек предметин окутуунун методикасы» дисциплинасы окуучулардын эстетикалык сезимин, чыгармачылыгын, практикалык көндүмдөрүн жана моторикаларын өнүктүрүү үчүн төмөнкү негизги мазмундук багыттарды камтыйт:

1. Көркөм өнөрдүн теориялык негиздери

- Көркөм өнөрдүн мазмуну, мааниси жана анын окуучулардын жалпы өнүгүшүндөгү ролу.
- Сүрөт, дизайн жана композиция түшүнүктөрү.
- Түс, форма, линия, текстура, динамика сыяктуу көркөм элементтер менен иштөө.

2. Практикалык көндүмдөр

- Сүрөт тартуу ыкмалары (кагаз бети, түстүү материалдар, курама техника).
- Кол эмгеги: кагаз жасалгалоо, кездеме жана табигый материалдар менен иштер.
- Декоративдик буюмдарды түзүү, композицияларды жайгаштыруу.

Бул багыт эстетикалык сезимди жана чыгармачылык ой жүгүртүүнү өнүктүрөт.

3. Дизайн жана композиция

- Түс тандоо, форма менен пропорцияны колдонуу.
- Композициялык принциптер – тең салмактуулук, ритм, контраст.
- Айлана-чөйрөнү көркөмдөп жасалгалоо долбоорлору.

Бул бөлүк окуучуларды **композициялык чечимдерди кабыл алууга** үйрөтөт.

4. Коопсуздук жана материалдарды колдонуу

- Кол менен иштөөнүн коопсуздук эрежелери.
 - Табигый (жалбырак, жыгач) жана жасалма (пластик, картон) материалдарды **жеңил, коопсуз колдонуу**.
- Бул бөлүк окуучуларды практикалык иштерде коопсуздукка жоопкерчиликтүү болууга үйрөтөт.

2. ДИСЦИПЛИНАНЫ ӨЗДӨШТҮРҮҮНҮН МАКСАТЫ ЖАНА МИЛДЕТТЕРИ

Дисциплина предмети – башталгыч мектеп окуучуларына Көркөм өнөр жана Эмгек сабактарын окутуунун методикалык принциптерин, ыкмаларын, формаларын үйрөтүү, окуучулардын чыгармачылыгын, эстетикалык таламын жана практикалык көндүмдөрүн жаш курак өзгөчөлүгүнө ылайык өнүктүрүү болуп саналат.

Максаты

Башталгыч мектепте Көркөм өнөр жана Эмгек сабактарын методикалык жактан эффективдүү окутуп, окуучулардын **эстетикалык, чыгармачылык жана практикалык көндүмдөрүн** өнүктүрүү.

Милдеттери

1. Окуучуларга сүрөт тартуу, кагаз-жасалгалоо, эмгек иштерин жасоо боюнча негизги ыкмаларды үйрөтүү.
2. Табигый жана жасалма материалдарды коопсуз жана туура колдонуу принциптерин калыптандыруу.
3. Композиция, түс, форманы эстетикалык таануу жана колдонуу жөндөмдөрүн өнүктүрүү.
4. Окуучулардын чыгармачылык ой жүгүртүүсүн стимулдоо.
5. Командада жана өз алдынча иштөөгө көндүрүү.
6. Сабактагы окуу-эмгек байланыштарын иш жүзүндө колдонууга үйрөтүү.
7. Баалоо менен рефлексия жүргүзүүгө көндүрүү.

3. ДИСЦИПЛИНАНЫ ОКУТУУНУН БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫН ӨЗДӨШТҮРҮҮНҮН НАТЫЙЖАЛАРЫ МЕНЕН КАТНАШТЫРЫЛГАН МЕРЧЕМДЕЛГЕН НАТЫЙЖАЛАРЫ

“Башталгыч мектепте көркөм өнөр жана эмгек предметны окутуунун методикасы” дисциплинасын өздөштүрүүнүн натыйжасында калыптандырылуучу компетенциялардын тизмеси 2-жадыбалда көрсөтүлгөн.

2-жадыбал. Дисциплинаны өздөштүрүүнүн натыйжасында калыптандырылуучу Компетенциялар

Коду	Компетенциянын мазмуну
КК-5	Билим берүү программаларын өз алдынча тандай алат, аларга дидактикалык материалдарды тандап алып, педагогикалык рефлексиянын негизинде аларды окуу процессинде колдонууга жөндөмдүү.
КК-2	Методикалык маселелерди чечүү ыкмаларын (моделдерди, методдорду, технологияларды жана окутуу ыкмаларын) билет жана билим берүүнүн сапатын баалоо технологияларыш колдоно алат.

Аталган дисциплинаны окуп-үйрөнүүнүн натыйжасында студенттерде калыптандырылуучу компетенциялар жана алардын түзүүчүлөрү 3-жадыбалда көрсөтүлгөн.

3-жадыбал. Дисциплинаны окуп-үйрөнүүнүн натыйжасында калыптандырылуучу компетенциялар жана алардын түзүүчүлөрү

Коду	Компетенциянын аталышы	Компетенциянын түзүүчүлөрү	
КК-5	Билим берүү программаларын өз алдынча тандай алат, аларга дидактикалык материалдарды тандап алып, педагогикалык рефлексиянын негизинде аларды окуу процессинде колдонууга жөндөмдүү.	Билет:	Билим берүү программаларынын түрлөрүн жана мазмунун билет.
		Кыла алат:	Окуу максатына ылайык билим берүү программаларын өз алдынча тандай алат. Сабакка ылайыктуу дидактикалык материалдарды иргей, тандап колдоно алат өз ишмердүүлүгүн жакшырта алат.
		Ээ болот	өз алдынча көркөм ишин өнөктүрөт, усулдары ыкмаларын жалпылоо көндүмдөрүнө.
КК-2	Методикалык маселелерди чечүү ыкмаларын (моделдерди, методдорду, технологияларды жана окутуу ыкмаларын) билет жана билим берүүнүн сапатын баалоо технологияларыш колдоно алат.	Билет:	Методикалык ыкмаларды билет
		Кыла алат:	Окуу процессинде ылайыктуу методдорду жана технологияларды тандап, колдоно алат.
		Ээ болот	Методикалык компетенттуулүккө, окутуу көндүмдөрүнө ээ болот. Билим берүүнүн сапатын баалоо жана жакшыртуу жөндөмүнө ээ болот.

4. ОКУУ ДИСЦИПЛИНАСЫНЫН МАЗМУНУ ЖАНА ТҮЗҮМҮ

4.1. Окуу дисциплинасынын түзүмү

«Башталгыч мектепте көркөм өнөр жана эмгек предметин окутуунун методикасы» дисциплинасынын жалпы эмгек сыйымдуулугу 4-жадыбалда көрсөтүлгөн.

4-жадыбал. Дисциплинанын жалпы эмгек сыйымдуулугу

Дисциплинанын коду	семестр	Эмгек сыйымдуулугу кредити	Аудиториялык иш, сааты	СӨИ, сааты	Бардыгы сааттар	Отчеттуулук (зачет / экзамен)
Б.3.2.8.	3	5	80	48	150	зачет

4.2. Окуу дисциплинасынын бөлүмдөрүнүн мазмуну.

Дисциплинанын мазмунун чагылдыруучу, окуу иштеринин түрлөрү боюнча түзүмдөлгөн жана окуу планына ылайык алардын көлөмдөрүн көрсөткөн тематикалык план 5-жадыбалда берилген. Студенттерден мына ошол мазмунду толук өлчөмдө өздөштүрүү талап кылынат.

5-жадыбал. «Башталгыч мектепте көркөм өнөр жана эмгек предметин окутуунун методикасы» дисциплинасы боюнча окуу-тематикалык план

	Дарстар менен практикалык сабактардагы окуу материалынын мазмуну, аларды окутууда колдонулуучу технологиялар, студенттин өз алдынча иши (СӨИ)	Сааттардын саны
1	Көркөм өнөр жана эмгекке киришүү	4саат-лек
2	Көркөм өнөрдүн мааниси, максаты; материалдарды таанышуу	4саат-прак
3	Сүрөт тартуунун негизги ыкмалары	4саат-лек
4	Жол, форма, түс; жөнөкөй композициялар	4саат-прак
5	Табигый материалдар менен эмгек иштери	4саат-лек
6	Жапыз, жалбырак, жыгач элементтер менен иштер	4саат-прак
7	Жасалма материалдар менен декоративдик иштер	4саат-лек
8	Кагаз, кездеме, пластик менен колдонмо эмгек	4саат-прак
9	Композиция принциптери (түс, формалар)	4саат-лек
10	Түс теориясы; биригүүлөр, гармония	4саат-прак
11	Көркөм-эмгек долбоорлору: макет түзүү	4саат-лек
12	Практикалык долбоордук тапшырмалар	4саат-прак
13	Чыгармачылык практикалар жана кол эмгеги	4саат-лек
14	Текстиль/көйгөйлүү материалдар менен иш	4саат-прак
15	Чыгармачылык презентация жана талкуу	4саат-лек
16	Иштелген эмгектин көрсөтүлүшү жана талкуусу	4саат-прак
17	Сабакты жыйынтыктоочу иш (баалоо)	4саат-лек
18	Студент/окуучу эмгектерине рефлексия жана баалоо	4саат-прак
19	Жанрлар	4саат-лек
20	Технология-колэмгек	4саат-прак
	ЖАЛПЫ:	48лек 32прак

5. Студенттин дисциплина боюнча модулдагы, баа коюлуучу зачеттогу (экзамендеги) жоопторун баалоо

Модулдун баа коюлуучу зачеттун баасы (экзамендин)		Билимдерге коюлуучу талаптар
Упайлар менен	Салттуу шкалада	
86 - 100	5 – «эң жакшы»	«Эң жакшы» деген баа студентке, эгер ал программанын материалын терең жана чың өздөштүрсө, аны толук, ырааттуу, так жана логикалык иретте баяндаса, теорияны практикага тыгыз байланыштыра билсе, билимдерин тапшырмаларды, суроолорду ж.б. аткарууда эркин колдонсо, тапшырманын түрүн өзгөрткөн учурда жооп берүүдөн кыйналбаса, кабыл алынган чечимди туура негиздесе, практикалык тапшырмаларды аткаруунун ар тараптуу көндүмдөрү менен ыкмаларына ээ болсо коюлат. Баа коюуда окуу дисциплинага ылайык келүүчү компетенциялардын калыптангандыгы эске алынат.
76 - 85	4 – «жакшы»	«Жакшы» деген баа студентке, эгер ал материалды бекем билсе, аны сабаттуу жана мазмундуу баяндаса, суроого жоопто маанилүү так эместиктерге жол бербесе, практикалык маселелер менен тапшырмаларды чечүүдө теориялык жоболорду туура колдонсо, аларды аткаруунун зарыл көндүмдөрү менен ыкмаларына ээ болсо коюлат. Баа коюуда окуу дисциплинасына ылайык келүүчү компетенциялардын калыптангандыгы эске алынат.

60 - 75	3 – «орто»	«Орто» деген баа студентке, эгер ал негизги материалдын гана билимдерин билсе, бирок анын деталдарын өздөштүрбөсө, так эместиктерге, анчалык туура эмес аныктамаларга жол берсе, программанын материалын баяндоодо логикалык ыраттуулукту бузса, практикалык иштерди аткарууда кыйынчылыкты баштан кечирсе коюлат. Баа коюуда окуу дисциплинасына ылайык келүүчү компетенциялардын калыптангандыгы эске алынат.
0 - 59	2 – «жаман»	«Жаман» деген баа студентке, эгер ал программалык материалдын чон бөлүгүн билбесе, маанилүү каталарга жол берсе, практикалык иштерди ишеничсиз, чоң кыйынчылыктар менен аткарсан коюлат. Баа коюуда окуу дисциплинасына ылайык келүүчү компетенциялардын калыптангандыгы эске алынат.

6-жадыбал. Студенттин жазуу иштерин (өз алдынча ишин) баалоо

Студенттин жазуу иштеринин (өз алдынча ишинин) баасы		Жазуу иштеринин (өз алдынча иштин) аткарылыш деңгээлине коюлуучу талаптар
Упайлар менен	Салттуу шкалада	
86-100	5 – «жакшы»	«Эң жакшы деген» баа студентке, эгер ал аткарган жазуу ишинин мазмуну темага толук ылайык келсе, ырааттуу баяндалса, фактылык каталар болбосо, сөздүгүнүн байлыгы, ар түрдүү синтаксистик конструкцияларды колдонуусу, сөздөрдү так пайдалануусу менен айырмаланса, текст абдан көркөмдүү жана стилдик жактан бирдиктүү түзүлсө, 1 мазмундук так эместик, 1-2 кептик так эместик учураса, 1 орфографиялык, же 1 пунктуациялык, же 1 грамматикалык ката кетсе коюлат.
76-85	4 – «жакшы»	«Жакшы» деген баа студентке, эгер ал аткарган жазуу ишинин мазмуну темага негизинен жооп берсе, мазмуну негизинен жеткиликтүү болсо, темадан четтөөлөр анча маанилүү болбосо, ырааттуу баяндоодо анча маанисиз кемчилик

		байкалса, бир фактылык ката кетсе, кептин лексикалык жана грамматикалык курулушу жетишерлик ар кыл болсо, текст кыйла көркөмдүү жана стилдик жактан жетишерлик бирдиктүү түзүлсө, 2 мазмундук так эместик, 3-4 кептик так эместик учураса, 2 орфографиялык жана 2 пунктуациялык, же 1 орфографиялык жана 3 пунктуациялык, же 4 пунктуациялык жана 2 грамматикалык ката кетсе коюлат.
60-75	3 – «орто»	«Орто» деген баа студентке, эгер ал аткарган жазуу ишинин мазмунунда темадан өтө олуттуу четтөө болсо, мазмуну негизинен жеткиликтүү, бирок айрым фактылык так эместиктер кездешсе, ырааттуу баяндоонун бузулуусуна жол берилсе, сөздүгү жарды болсо, бир түрдүү синтаксистик конструкцияларды колдонсо, сөздөрдү туура эмес пайдаланса, тексттин көркөмдүгү жетишсиз жана стилдик бирдиктүүлүгү начар болсо, 4 мазмундук так эместик, 5 кептик так эместик учураса, 4 орфографиялык жана 4 пунктуациялык, же 3 орфографиялык жана 5 пунктуациялык, же 7 пунктуациялык жана 4 грамматикалык ката кетсе коюлат.
0-59	2 – «жаман»	«Жаман» деген баа студентке, эгер ал аткарган жазуу ишинин мазмуну темага ылайык келбесе, көптөгөн фактылык так эместиктер кездешсе, ыраатсыз баяндалса, иштин бөлүктөрүнүн арасында байланыш жок болсо, сөздүгү өтө жарды болсо, иш байланышы начар кыска бир типтүү сүйлөмдөр менен жазылса, сөздөрдү туура эмес пайдалануу жыш орун алса, текст көркөмсүз жана стилдик бирдиктүүлүгү бузулган болсо, мазмундук так эместиктер жана кептик так эместиктер абдан көп болсо, орфографиялык, пунктуациялык жана грамматикалык каталар арбын кездешсе коюлат.

7. Дисциплинанын материалдык-техникалык камсыздалышы окутуучу, текшерүүчү, эсептөөчү компьютердик программалардын, компьютердик тренажерлордун, презентациялардын, дарстардын, видеодарстардын тизмеси көрсөтүлөт. Окутуунун техникалык каражаттарынын тизмеси берилет, адистештирилген аудиториялар менен компьютердик класстар көрсөтүлөт.

8. Дисциплинанын окуу-методикалык китептер менен камсыздалышы.
Негизги адабиттар

	Афтордун фамилиясы, аты	Окуу-методикалык китептердин аталышы	Басмага чыккан жылы	Китеп канада
1	А.Жаныбекова. К.Сулайманова К.Абдыкалиева.К. Акунов	Кол өнөрчүлүк, уузчулук жана устачылык.	Бишкек-2006.	2
2	Монолдорov Ш. К.	Кыргыздын оюм-чийимдери	Бишкек -1995 «Кесип»	3
3	Будайчиев Б.Д.	Кыргыздын көркөм сүрөт искусствосу	Бишкек-2017	30
4	А.Асанов Т.Сыдыков	Кыргыз сүрөт искусствосу	Бишкек-2004	1
5	А.А.Асанканов А.У.Асанов	Кыргыз тарыхы энциклопедия.	Бишкек-2003	1
6	Акматов Д.А.Бердибаев С Маркова Р.А.	«Көркөм өнөр булагы»	Бишкек- 2002. «Педагогика»	1
7	У.Асанов	Бул ким ал эмне	Бишкек-2004	3
8	Ж.Т.Мамбеталиев Д.А.Акматов	Көркөм өнөр 3-класс	Бишкек-2004	2
9	Саалаев Ө.	Кыргызстандагы тарыхый- архитектуралык эстеликтери	Бишкек-2016	2

Кошумча адабияттар

10	Сыдыгалиев Ж. Абдыкеримова М.	Бишкек«Мектеп»	Бишкек-1992.	1
11	Сыдыгалиев Ж.	Сүрөт окутуунун байыркы методдору	Бишкек-2009.	2
12	В.С.Асанов	«Композиция тестовых заданий»	Бишкек-2017	1

Модулдун суроолору

1. Искусстводогу боталдык жанр
2. Анималисттик жанр
3. Сызыктуу жана мейкиндиктеги перспектива
4. Сүрөт искусствосу эмнени түшүндүрөт?
5. Орнамент (оюмдар)
6. Горизонт сызыгы.
7. Фон дегенэмне?
8. Фактура
9. Контраст
10. Кайракелүүчү перспектива
11. Натура деп эмнени түшүнөбүз?
12. Композиция
13. Көрүнүштөрдүн планга бөлүнүшү
14. Кайра келүүчү перспектива
15. Сызыктуу жана мейкиндиктеги перспектива
16. Геометриялык фигуралар кайсылар
17. Драпировканын мааниси
18. Формат, анын өлчөмдөрү
19. Конпоновка построение түшүнүгү
20. Плакат жанры
21. Интерьердик сүрөттөлүш
22. Экстерьердик сүрөттөлүш
23. Ось сызыгы деп эмнени айтабыз?
24. Горизонт сызыгы деп эмнени айтабыз?
25. Декоративдик кесип чаптоо (апликация)
26. Декоративдик-прикладдык искусство
27. Скульптура жөнүндө түшүнүк
28. Карикатуралык шилтемелер
29. Декоративдик-прикладдык искусство
30. Адамдын анатомиялык түзүлүшү
31. Декоративдик кесип чаптоо (апликация)
32. Плакат жанры (майрамдык жасалга)
33. Жаныбарлардан түзүлгөн айкелчилик (бедиз)
34. Тарыхый этнографиялык оюулар

35. Живописдин келип чыгышы
36. Симметриялуулук өзгөчөлүктөр
37. Дизайн түзүлүштөрү деген эмне?
38. Перспективалык масштаб жөнүндө түшүнүк
39. Портрет жанры
40. Натюрморттук түзүлүш деген эмне?
41. Өзүнөн карап тартуу деген эмне?
42. Тематикалык композиция
43. Орнамент эмнени түшүндүрөт
44. Чекиртер, сызыктар, тактар дегендин мааниси эмне?
45. Блик, жарык, жарым көлөкө, көлөкө, рефлекс